

برخی کارشناسان معتقدند ورود پارک‌های علم و فناوری به فرآیند ارزیابی شرکت‌های دانش‌بنیان بستر افت کیفیت آنها را فراهم می‌کند

دانش‌بنیان‌ها پارک‌می‌شوند؟

زهرا رضانی، فاطمه طاری بخش

گروه دانشگاه

شرکت‌های دانش‌بنیان یکی از بازوهای اقتصادی در دنیای امروز به شمار می‌رود. شرکت‌هایی که با توجه به

حیطه و نحوه کارکردشان از حثت رفع نیاز کشور برای به‌کارگیری تجهیزاتی که روی لبه فناوری حرکت کرده، اهمیت ویژه‌ای دارند. از طرف دیگر این شرکت‌ها جایگاه مهمی در دنیای امروز برای خود باز کرده‌اند تا جایی که اقتصادهای بزرگ دنیا، سهم ویژه‌ای برای گردش مالی این شرکت‌ها یا به عبارت دقیق‌تر اقتصاد دانش‌بنیان

خود قائل هستند. با همه مزایای مثبتی که این شرکت‌ها دارند اما نمی‌توان اجازه داد که مسیر ایجاد و فعالیت در قالب شرکت دانش‌بنیان بدون وجود شاخصه‌ها و معیارهای خاص باشد. یعنی نباید مسیر را به گونه‌ای باز گذاشت که هر کس بدون داشتن شرایط لازم به سمت ایجاد این شرکت‌ها حرکت کرده یا در اکوسیستم فناوری

کشور باقی بماند. موضوعی که حالا با بازنگری آیین‌نامه ارزیابی و حمایت از شرکت‌ها و موسسات دانش‌بنیان که ۲ مرداد ماه امسال از سوی روح‌الله دهقانی فیروزآبادی، معاون علمی و فناوری رئیس‌جمهور رونمایی شد، وارد فاز جدیدی شده است. آیین‌نامه‌ای که هرچند از حالا نمی‌توان درباره میزان موفقیت یا عدم موفقیت آن در

عسکری غلامزاده، مدیرعامل صندوق غیردولتی پژوهش و فناوری می‌گوید: «در باره به‌کارگیری ظرفیت‌های موجود در ارزیابی تشخیص دانش‌بنیان‌ها، این نکته وجود داشت که قرار بود به جای استفاده از ظرفیت کارگزار، از ظرفیت پارک‌های علم و فناوری استفاده شود؛ در حالی که امروز ۱۱ سال است از کارگزارهای تخصصی به‌عنوان مرجع تشخیص در حوزه دانش‌بنیان‌ها استفاده می‌شود. طبیعتاً اگر خواهیم ظرفیتی که در این سال‌ها در حوزه کارگزاری‌ها استفاده شد را به صورت کلی کنار بگذاریم، معتقدم یک هزینه فرصت است که باید به آن توجه شود؛ چرا که در هر صورت در استان‌ها، کارگزار برای این کار شکل گرفته است و در این فرآیند اصلاً پارک‌های علم و فناوری دخیل نبوده‌اند.»

او ادامه داد: «اگر بخواهیم کارگزار را برای مرجع تشخیص کنار گذاشته و جای آن پارک‌های علم و فناوری را مدنظر قرار دهیم، قطعاً ریسک‌ها در گزارش معتبر که براساس آن بتوان دانش‌بنیان بودن یا نبودن یک شرکت را در معاونت علمی و فناوری تشخیص داد، بالا می‌برد. نکته دیگر اینکه پارک‌های علم و فناوری دخیل نبوده‌اند.»

او ادامه داد: «اگر بخواهیم کارگزار را برای مرجع تشخیص کنار گذاشته و جای آن پارک‌های علم و فناوری را مدنظر قرار دهیم، قطعاً ریسک‌ها در گزارش معتبر که براساس آن بتوان دانش‌بنیان بودن یا نبودن یک شرکت را در معاونت علمی و فناوری تشخیص داد، بالا می‌برد. نکته دیگر اینکه پارک‌های علم و فناوری دخیل نبوده‌اند.»

مدیرعامل صندوق غیردولتی پژوهش و فناوری دانشگاه آزاد:

ورود پارک‌ها به ارزیابی شرکت‌ها ریسک را بالا می‌برد

در کارگزاری هم تفاوتی نداشت که به شرکتی تسهیلات یا لیزینگ تعلق بگیرد؛ چرا که این صندوق در هر صورت به منفعت خود می‌رسید و همین باعث می‌شد تا تعارض منافعی وجود نداشته باشد که صندوق بخواهد حتماً به شرکتی تسهیلات بدهد. اما زمانی که عاملیت نوع دوم شرکت گرفت، باعث شد تا اگر شرکتی به هر دلیلی مشمول تسهیلات نمی‌شد، پول کارگزاری هم پرداخت نشود و در واقع این کار خطا بوده است. «غلامزاده بیان داشت: «معاون علمی و فناوری ریاست‌جمهوری در یکی از مصاحبه‌های خود عنوان کرده بود که نظارت مختصری را در این زمینه داشته و پارک‌ها در بحث تصمیم‌گیری برای مرجعیت شرکت‌های دانش‌بنیان صلاحیت دارند. البته امیدواریم این اتفاق نیفتد اما این رقابت پارک‌های علم و فناوری استان‌های مختلف یک رقابت جدی است و مربوط به امروز یا دیروز هم نیست.»

او گفت: «ظرفیت کارگزاری‌های تخصصی ظرفیت ۱۱ ساله

است و اگر بخواهیم به صورت کلی آن را کنار بگذاریم، کار خطایی است یعنی حتی اگر بگوییم افت ظرفیت هم ایجاد نمی‌شود، اما در واقع این است که یک ظرفیت را به صورت کامل برای ارزیابی و تشخیص شرکت‌های دانش‌بنیان کنار گذاشته‌ایم. در مقابل معتقدم افت کیفیتی هم صورت نگرفته چرا که در این سال‌ها اصلاً پارک‌های علم و فناوری درگیر پرونده ارزیابی و تشخیص نبوده‌اند.» مدیرعامل صندوق غیردولتی پژوهش و فناوری دانشگاه آزاد ادامه داد: «حالت دیگری که در این زمینه مطرح می‌شود این است که پارک‌های علم و فناوری به شرکت‌های کارگزار عاملیت بدهند، در حالی که تا پیش از این کارگزاران به صورت مستقیم با خود معاونت علمی و فناوری تعامل داشت اما امروز این مساله مطرح شده که این عاملیت با پارک‌های علم و فناوری باشد و این باز هم کل فرآیند را تحت الشعاع قرار می‌دهد. یعنی اگر قرار است کارگزار ارزیابی داشته باشد، دیگر نیازی به عاملیت و ارتباط آنها با پارک‌های علم و فناوری نیست.»

شاکله اصلی آیین‌نامه تغییر نمی‌کرده است
غلامزاده بیان داشت: «بحث‌های محتوایی در آیین‌نامه چندان تغییری نکرده است و تنها بحث درصد مربوط به حداقل فروش شرکت دانش‌بنیان که شامل معافیت باشد، تغییر کرده است و شاکله اصلی آیین‌نامه تغییر نکرده است. البته منطقی هم نیست که اساس آن تغییر کند؛ چرا که اگر این اتفاق بیفتد معنایش این است که هرآنچه تا امروز انجام شده، خطا بوده است. امروز در آیین‌نامه جدید، تقسیم‌بندی شرکت‌ها به نوپا، نوآور و فناور تغییر کرده است. هرچند که برخی از آیین‌ها را در گذشته نداشتیم که امروز در آیین‌نامه لحاظ شده است. درحقیقت یک نوع نوآوری در آیین‌نامه اتفاق افتاده که اثرات آن را باید منتظر ماند و دید در حیطه اجرا چگونه خواهد بود. او با بیان اینکه قطعاً بعد از ۱۱ سال باید آیین‌نامه مورد بازبینی جدی قرار بگیرد، گفت: «در گذشته این بحث مطرح شده بود که شرکت‌های دانش‌بنیان با یک خاستگاهی ایجاد شده‌اند؛ یعنی اینکه سهم از تولید ناخالص داخلی گرفته‌اند که این اتفاق نیفتاد. در حوزه اشتغال هم نتوانستند تغییر محسوسی ایجاد کنند و در نهایت هم سهمی در اقتصاد کشور ایفا نکرده‌اند و این موضوع نشان می‌دهد که حمایت‌ها و فرآیند مرتبط با این شرکت‌ها باید بازبینی جدی می‌شد. امیدواریم در کنار آیین‌نامه در بحث حمایت‌ها و ۱۱۰ خدمتی که برای این شرکت‌ها تعریف شده هم شاهد تغییراتی باشیم.»

رئیس هیات‌مدیره شرکت تاپکو:

ارتباط تولید علم با محصولات دانش‌بنیان در سندانده نشده است

جدید امکان سوءاستفاده‌ها تا حدی حذف شده و این اتفاق خوبی است.»

تغییرات آیین‌نامه جدید به‌روز و قابل ملاحظه است

ولدی با تاکید بر اینکه شرکت‌ها صحنه‌گذاری و صحنه‌سنجی می‌شوند، عنوان کرد: «کارگروهی تشکیل شده تا دائماً شرکت‌ها را رصد کند. برای مثال شرکتی که نوپا است تنها دو سال فرصت دارد تا به شرکت نوآور تبدیل شود. این انتقال نیز تنها یکبار صورت می‌گیرد. محدودیت‌های زمانی گذاشته شده تا به اهداف خود برسند. ارزیابی‌های این کارگروه نیز باعث می‌شود که برای توسعه تلاش کنند. پیوسته‌های بسیار مهمی مانند تسلط بر دانش فنی هم در این آیین‌نامه لحاظ شده و باعث می‌شود تا هر شرکتی نتواند دانش‌بنیان شود و حتی مهندسی معکوس و کپی‌سازی با هم متفاوت است. در این آیین‌نامه انتقال فناوری به همراه ایجاد تغییرات اساسی نیز وجود دارد و تغییرات آیین‌نامه جدید بسیار به‌روز و قابل ملاحظه است.» رئیس هیات‌مدیره شرکت تاپکو درباره اینکه آیا آیین‌نامه ارزیابی کارآمدی لازم را دارد، بیان کرد: «قطاری که حرکت نمی‌کند را سنگ نمی‌زنند. اگر این قانون را تغییر نمی‌دادند شاید کسی به آن خرده نمی‌گرفت اما آیین‌نامه ارزیابی جدید حرکت نوبی است و انتقادات و نظرات و پیشنهادات نیز جاری می‌شود. حرکت بسیار خوبی رخ

سجاد ولدی، رئیس هیات‌مدیره شرکت تاپکو درخصوص ارزیابی خود از آیین‌نامه حمایت از شرکت‌های دانش‌بنیان معاونت علمی توضیح داد: «پیش از این می‌گفتند که یک شرکت تا دانش‌بنیان نوع ۱ است یا نوع ۲ یا ۳ و علاوه بر این تقسیم‌بندی ما شرکت‌های نوپایی نیز داشتیم. این برای آیین‌نامه قبلی است که برای سال ۹۴ بود و در این آیین‌نامه شرکت‌ها به ۳ دسته نوپا، نوآور و فناور تقسیم شده‌اند. نکته مهم این است که پیش از این در بحث حمایت‌های معاونت علمی از شرکت‌های دانش‌بنیان که یکی از مهم‌ترین این حمایت‌ها معافیت مالیاتی بود، اگر دانش‌بنیان تولیدی نوع ۱ نبود نمی‌توانست از این معافیت‌ها استفاده کند. در حال حاضر با این تقسیم‌بندی معافیت مالیاتی براساس فروش و پیشرفت کارها به شرکت‌های دانش‌بنیان تعلق می‌گیرد. فاکتورهایی نیز دارد که اصلاً شرکت چطور دانش‌بنیان نوپا و فناور می‌شود.»

او افزود: «اتفاقی که افتاده، این است که شرکت‌ها به این وسیله دارای انگیزه برای دانش‌بنیان شدن هستند و از طرف دیگر با جلوگیری از کارهایی مانند بازپرداخت تسهیلات و سوءاستفاده از معافیت مالیاتی در آیین‌نامه

مدیرعامل شرکت دانش‌بنیان رنگین نانو ساختار:

ارزش آفرینی برای شرکت‌ها در آیین‌نامه جدید جدی می‌شود

مهدی رحمانی، مدیرعامل شرکت دانش‌بنیان رنگین نانو ساختار درباره شیوه ارزیابی در آیین‌نامه حمایت از شرکت‌های دانش‌بنیان بیان کرد:

«زمانی که شیوه‌های ارزیابی تغییر می‌کند، یعنی اینکه سیستم نگرش و پایش شرکت‌ها به‌روز می‌شود و در نتیجه کل مسیر رو به جلو و رو به بهبود است. با توجه به اینکه شرکت‌های دانش‌بنیان از موضوع فناوری به اشتغال آفرینی رسیدند و درآمدزایی را یکی از معیارهای قدرت‌شان می‌دانند قطعاً این آیین‌نامه کمک می‌کند که شرکت‌ها علاوه بر تمرکز روی فناوری‌های نو و پیشرفته روی اشتغال آفرینی و درآمدزایی، ارزش آفرینی و سودآوری نیز تمرکز داشته باشند.» او با اشاره به اینکه در اقتصاد دانش‌بنیان ما جای خالی وجود دارد، بیان کرد: «گاه‌ها محصولات هایتک و دانش‌بنیان قیمت بسیار بالایی داشتند و مخاطب و بازار آن را پس می‌زد و جذابیتی برای بازار نداشت اما با این آیین‌نامه که فروش بیشتر و توسعه بازار بیشتر را مد نظر قرار داده است، شرایط تغییر می‌کند. یعنی

اینجا نقطه عطف موضوعی می‌شود که در این نقطه شرکت دانش‌بنیان علاوه بر فناوری باید روی بازار توجه کند و در ارزان‌سازی و بهینه‌سازی قیمت‌ها فعالیت داشته باشد. من و بسیاری از دوستان که با آنها گفت‌وگو کردیم فکر می‌کنیم که این آیین‌نامه باعث می‌شود تا شرکت‌ها از لاک آزمایشگاهی خود بیرون بیایند و به صنعت عمومی جامعه سلام کنند.» رحمانی بیان داشت: «در اصل این آیین‌نامه باعث خواهد شد تا شرکت‌ها برای جذب بازار و ایجاد بازار جدید قدم‌های جدیدی بردارند و این موضوع کمک می‌کند که شرکت‌ها دانش‌بنیان به سمت مدیریت کسب‌وکار و استفاده از مدیران بازاریابی خبره پیش روند و برگه ممتاز دیگری برای ارزیابی شرکت‌ها محسوب می‌شود.» او در پایان درباره تقسیم‌بندی شرکت‌های دانش‌بنیان بیان کرد: «درخصوص تقسیم‌بندی شرکت‌های دانش‌بنیان نیز می‌توان گفت که همه شرکت‌ها با توجه به پیچیدگی فناوری، اشتغال‌زایی و اقتصاد دانش‌بنیان و گستردگی در یک سطح نیستند. این طبقه‌بندی می‌تواند کمک کند تا شرکت‌ها نوپا و جوان برای توسعه بیشتر انگیزه داشته و با هر پیشرفتی ارزیابی و ارتقا می‌یابند.»

نیمکت خبر

تدوین برنامه دوره‌های پسادکتری بنیاد نخبگان و ستاد توسعه علوم

برنامه مشترک برگزاری دوره‌های پسادکتری بنیاد ملی نخبگان و ستاد توسعه علوم و فناوری‌های شناختی با هدف تقویت تیم‌های پژوهشی استادان برجسته و حمایت از توانمندی‌های دانش‌آموختگان ممتاز کشور تدوین شده است. در این فراخوان تعداد ۲۲ نفر پژوهشگر پسادکتری مطابق شیوه‌نامه طرح شهید دکتر چمران مورد حمایت بنیاد ملی نخبگان قرار می‌گیرند. براین اساس تمامی دانش‌آموختگان دوره‌های دکتری یا دانشجویان دکتری که تا ۳۱ شهریور ۱۴۰۲ از رساله خود دفاع می‌کنند می‌توانند با مراجعه به سامانه سینا بنیاد ملی نخبگان به نشانی <https://sina.bmn.ir> ضمن آگاهی از استادان میزبان و موضوعات پژوهشی آنان نسبت به ثبت‌نام و ارسال مدارک تا پایان مردادماه ۱۴۰۲ اقدام کنند. گفتنی است، متقاضی باید دارای مدرک دکتری با اخذ درجه عالی از دانشگاه‌های مورد تأیید وزارت علوم بوده و حداکثر پنج سال از زمان دانش‌آموختگی دکتری در زمان ثبت درخواست گذشته باشد. همچنین باید گواهی تأیید دانش‌آموختگی خود را که تا پایان شهریورماه ۱۴۰۲ دریافت کرده‌اند، ارائه دهند.

حمایت ستاد توسعه فناوری‌های مواد و ساخت پیشرفته از ۱۵۵ طرح تحقیقاتی

ستاد توسعه فناوری‌های مواد و ساخت پیشرفته معاونت علمی، فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان ریاست‌جمهوری با همکاری شبکه آزمایشگاهی فناوری‌های راهبردی از طرح‌های پژوهشی ۱۵۵ پژوهشگر و محقق تا سقف ۳۰ میلیون ریال حمایت کرده است. این تسهیلات که در قالب طرح «اعتبار اولویت‌های پژوهشی ستاد توسعه فناوری‌های مواد و ساخت پیشرفته» و با هدف حمایت از پژوهش‌های محققان و پژوهشگران در مقطع تحصیلات تکمیلی ارائه می‌شود، تمامی طرح‌های تحقیقاتی پذیرفته‌شده از سال ۱۳۹۷ تاکنون را شامل می‌شود و حداکثر ۶۰ درصد هزینه‌های انجام‌شده محققان را تا سقف ۳۰ میلیون ریال پوشش می‌دهد. مطابق آمار، دانشگاه‌ها و پژوهشگاه‌های استان تهران بالغ بر ۵۵ درصد از میزان طرح‌های دریافتی و مصوب را به خود اختصاص داده است که بیشترین آمار را در بین استان‌ها دارند. سایر استان‌ها نظیر آذربایجان شرقی، اصفهان، فارس و خراسان‌رضوی نیز فعالیت مطلوبی داشته‌اند و در مجموع ۴۵ درصد طرح‌های تحقیقاتی از سایر استان‌ها به جز تهران آمده است.

اعلام جزئیات دوازدهمین دانش‌آموختگان خارج از کشور

فرآیند ثبت‌نام در آزمون‌های «پیش‌کاروری» و «علوم پایه دندان پزشکی» از روز سه‌شنبه ۱۰ مردادماه آغاز می‌شود و تا پایان وقت اداری روز چهارشنبه ۱۸ مردادماه ادامه دارد. داوطلبانی که در مرکز خدمات آموزشی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تشکیل پرونده داده‌اند می‌توانند در این آزمون‌ها ثبت‌نام کنند. لازم به ذکر است، هزینه ثبت‌نام در این آزمون، معادل ۶ میلیون و ۳۰۰ هزار ریال بوده و داوطلب شرکت در این آزمون‌ها باید پس از پرداخت هزینه آزمون در سایت مرکز سنجش آموزش پزشکی، با در دست داشتن پرینت به همراه یک قطعه عکس و کارت ملی به یکی از دانشگاه‌های علوم پزشکی برگزارکننده آزمون‌های جامع مراجعه کرده و فرآیند ثبت‌نام را به اتمام برسانند. گفتنی است تمام آزمون‌های علوم پایه (پزشکی و دندان پزشکی) و پیش‌کاروری در روز پنجشنبه، ۲ شهریورماه برگزار می‌شود. همچنین این آزمون‌ها در یک نوبت و راس ساعت ۹ صبح به صورت کاغذی برگزار خواهد شد.